

Grondstoffenbeleidsplan Woudenberg 2021-2025

Uitwerkingsplan grondstoffenbeleid 2024-2025

**‘Inzetten op afvalpreventie en op het verhogen van
kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen’**

Beleidsadviseurs
afval en grondstoffen

Gemeente Woudenberg

Op 26 november 2020 heeft de raad het Grondstoffenbeleidsplan Woudenberg 2021-2025 vastgesteld. De raad heeft op 26 november 2020 ook het Uitwerkingsplan 2021-2022 vastgesteld.

1. Doelstelling grondstoffenbeleidsplan 2021-2025

Met het grondstoffenbeleidsplan wordt erop ingezet om van Woudenberg een 'circulaire gemeente' te maken op het gebied van afval: een gemeente waarin afval zoveel mogelijk beperkt wordt en het afval dat toch ontstaat zoveel mogelijk wordt hergebruikt als grondstof voor nieuwe producten.

Doelstelling reductie hoeveelheid restafval

Hoofddoelstelling van het Grondstoffenbeleidsplan is: "Verdere reductie van de hoeveelheid restafval naar 50 kilo per inwoner per jaar in 2025; door minder afval (preventie) en meer en zuiverder grondstoffen (meer en beter scheiden)."

Hiertoe is de raad op grond van onderstaande overweging, als verwoord in het grondstoffenbeleidsplan, gekomen:

"In het uitvoeringsprogramma VANG is tevens het wensbeeld opgenomen dat de hoeveelheid restafval zal afnemen tot gemiddeld 30 kg/inwoner/jaar in 2025. De ambitie van Woudenberg sluit daarop aan. We geven onszelf echter wat meer tijd om de ambitie van 30 kg per inwoner per jaar te halen. We bouwen een extra tussenstap in om in 2025 50 kg per inwoner per jaar te behalen. Dit is naar ons idee een meer realistisch scenario en sluit aan op hetgeen in het Publieke Kader Huishoudelijk Afval 2025 is opgenomen en de ontwikkelingen van de afgelopen periode."

Het uitvoeringsprogramma VANG, waarnaar in het Grondstoffenbeleidsplan verwezen wordt, is het landelijke programma Van Afval Naar Grondstoffen (VANG). Dit programma wordt door gemeenten als leidraad gebruikt voor het opstellen en uitvoeren van hun beleid voor preventie, scheiding en hergebruik van afval en grondstoffen. Inmiddels geldt echter een herijkt uitvoeringsprogramma VANG voor de periode t/m 2025. In dit herijkte uitvoeringsprogramma VANG blijft het streven om door middel van goede afvalscheiding hoogwaardige recycling te faciliteren, maar het accent komt sterker te liggen op afvalpreventie en kwaliteit van grondstoffen. Het wensbeeld om de hoeveelheid restafval te doen afnemen tot gemiddeld 30 kg/inwoner/jaar in 2025 is niet meer in het herijkt uitvoeringsprogramma VANG opgenomen. In de volksmond heeft men het over een omslag "van kwantiteit naar kwaliteit". Waar voorheen inwoners (soms rigide) werden gestimuleerd om hun (te verbranden) restafval te verminderen ten gunste van herbruikbare grondstoffen, dienen gemeenten de komende periode in te zetten op de combinatie van het behouden c.q. gedoseerd verhogen van bereikt scheidingspercentage met verbetering van de kwaliteit van grondstoffen. De gegenereerde grondstoffen dienen van goede kwaliteit c.q. niet vervuild te zijn.

2. Planning grondstoffenbeleidsplan 2021-2025

In het grondstoffenbeleidsplan is een planning opgenomen voor de focus op hoofdlijnen in de verschillende jaren:

- 2021-2022: Bewustwording zuiver scheiden en optimaliseren huidig systeem.
- 2023-2024: Onderzoek bijsturing huidig systeem naar omgekeerd inzamelen en verlaging inzamelfrequentie.
- 2025: Uitloop, evaluatie en voorbereiding nieuw beleidsplan.

In het vastgestelde Uitwerkingsplan 2021-2022 is de toen voorziene uitvoering in die periode verder gedetailleerd.

3. Terugblik op uitvoering verlengde periode 2021-2023

Door Corona, personele wisselingen, uitval en beperkte personele capaciteit is het vastgestelde Uitwerkingsplan 2021-2022 slechts deels uitgevoerd. Ook is eind 2022 niet gerapporteerd over de realisatie. Daarom informeren wij u nu over de uitvoering in de verlengde periode 2021-2023.

In het Uitwerkingsplan 2021-2022 was de uitvoering van 7 maatregelen gepland, welke gericht waren op de bewustwording van zuiver scheiden en het optimaliseren van het huidige systeem

Maatregel 1: Gedragsbeïnvloeding door middel van communicatie en informatie

Maatregel 2: Inzet afvalcoaching

Maatregel 3: Invoeren voorzieningen bij appartementencomplexen voor inzameling van GF(T)

Maatregel 4: Verminderen van de hoeveelheid luiers bij het restafval door preventie

Maatregel 5: Herijking afspraken papierinzameling

Maatregel 6: Inventarisatie (on-)mogelijkheden GRIP-wagen voor kleine hoeveelheden grof huishoudelijk afval

Maatregel 7: Herziening afvalstoffenverordening

In bijlage 1 is de uitvoering in deze verlengde periode 2021-2023 samengevat weergegeven.

In het grondstoffenbeleidsplan is opgenomen dat in 2023-2024 een onderzoek wordt uitgevoerd naar de invoering van omgekeerd inzamelen en verlaging van de inzamelrequentie voor restafval. Omgekeerd inzamelen betekent dat de grondstoffen aan huis worden ingezameld en het restafval weggebracht moet worden naar verzamelcontainers. Dit wegbrengen zou dan de prikkel moeten zijn om het restafval verder te scheiden in grondstoffen.

In Woudenberg worden (bij de laagbouw) de grondstoffen GFT, PMD en OPK echter al met minicontainers aan huis ingezameld. Hiermee is het inzamelsysteem al deels "omgekeerd inzamelen". Zoals wij echter ervaren zijn de grondstoffen GFT en PMD meer vervuild, als het restafval niet met minicontainers aan huis, maar door wegbrengen naar ondergrondse verzamelcontainers wordt ingezameld.

Bij de hoogbouw is inzameling met minicontainers aan huis, vanwege ruimtegebrek, vaak niet mogelijk. Daarom wordt met verzamelcontainers of ander maatwerk (zoals gedeelde minicontainers) ingezameld. Dit is ook bij veel andere gemeenten aan de orde.

De afwijking van "omgekeerd inzamelen", zoals die eerder bij de laagbouw in fase 1 van Hoevelaar is ingeregeld door PMD en OPK naar ondergrondse verzamelcontainers te laten wegbrengen, wordt in fase 2 van Hoevelaar gecorrigeerd door ook daar de grondstoffen (bij de laagbouw) met minicontainers aan huis in te zamelen. Dat zal de kwaliteit van de grondstoffen doen verbeteren.

Een onderzoek naar omgekeerd inzamelen met verlaging van de inzamelrequentie van restafval niet meer nodig. ROVA heeft bij twee andere gemeenten in haar verzorgingsgebied deze aanpak al geïmplementeerd en ROVA kan college en raad dus op een later moment hierin meenemen.

Nu staat de gemeente echter eerst samen met ROVA aan de lat om de kwaliteit van onze grondstoffen PMD en GFT beter te monitoren en te verbeteren. Want de vervuiling is flink. Mede daarom blijft restafval met minicontainers per 4 weken aan huis ingezameld worden. Dat gemak voorkomt dat restafval via niet daarvoor bedoelde voorzieningen voor grondstoffen of als bijplaatsing of dumping worden afgevoerd. Hiermee wordt de verlaging van het restafvalaanbod per inwoner naar 50 kilo in 2025 voorlopig op een lager pitje te zetten. Dat is in lijn met het herijkte uitvoeringsprogramma VANG, dat minder tot kwantiteit, maar meer tot kwaliteit aanspoort. De aanpak strookt ook met het eerste uitgangspunt in paragraaf 3.4 van het grondstoffenbeleidsplan (blz. 10) dat "er in deze planperiode geen ingrijpende inzamelsysteemaanpassingen volgen".

De kwaliteit van PMD heeft nu onze structurele aandacht en inzet nodig. De sorteeranlyses van het in Woudenberg via de laagbouwroutes ingezamelde PMD tonen dat gemiddeld 50% vervuiling is. De sorteeranlyses van het in Hoevelaar Fase 1 via de ondergrondse containers ingezamelde PMD tonen een nog grotere vervuiling met afval dat niet tot PMD behoort (gemiddeld 66% van de inhoud van de containers is vervuiling).

Landelijk is afgesproken dat PMD maximaal 15% stoorstoffen mag bevatten. Daartoe wordt er landelijk aan gewerkt om de acceptatie op de diverse stortlocaties conform het afgesproken protocol te laten verlopen om zodoende tot schoner PMD te komen. De vervuiling van het Woudenbergse PMD in combinatie met deze aangescherpte acceptatie heeft ervoor gezorgd dat in de eerste drie kwartalen van 2023 63,23 ton, ofwel 15% van het PMD, is afgekeurd. Hiermee heeft de gemeente $63 \text{ ton} \times \text{€ } 245$ inzamelvergoeding = € 15.500 inzamelvergoeding als inkomsten misgelopen en $63 \text{ ton} \times \text{€ } 142$ verwerkingskosten = € 9.000 verwerkingskosten moeten betalen. Over deze 3 kwartalen is dat een nadeel van € 24.500 en (na extrapolatie) op jaarbasis (bij dezelfde acceptatie-aanpak) € 32.750. Omdat de inzamelvergoeding in 2024 wordt verhoogd, wordt het financiële nadeel in 2024 groter. ROVA heeft aangegeven dat echter geen sprake zal zijn van minder-kosten ten opzichte van het huidige niveau, maar dat sprake zal zijn van minder meer-kosten.

N.a.v. een door de gemeente Losser ingediende motie is de VNG inmiddels met de landelijke acceptant van het PMD-afval (Afvalfonds) in onderhandeling om tot betere afspraken te komen over de PMD-inzameling. Onder andere de interpretatie van het acceptatieprotocol, discussie over terechte of niet-terechte afkeur, wel of niet kostendekkende vergoeding, etc. zijn gesprekspunten. We volgen dit proces via AVU en ROVA, die via Cirkelwaarde onze belangen hierin vertegenwoordigen. Op dit moment is nog niet in te schatten of het tot verlenging van de geldende overeenkomst zal leiden en zo ja, tegen welke voorwaarden.

Nascheiding van PMD staat landelijk ook in de belangstelling. Bunschoten-Spakenburg past voor restafval, dat samen met PMD wordt ingezameld, nascheiding toe. De ervaring van ROVA is echter dat nascheiding over het algemeen tot een kostenverhoging leidt. Dat geldt in ieder geval voor gemeenten met stedelijkheidsklasse 4 of 5 zoals Woudenberg (met weinig hoogbouw). Een sorteerinstallatie is bovendien nog niet zo goed in het scheiden van PMD van het restafval als de mens. Nascheiding werkt ook alleen goed, indien de bronscheiding van GFT goed verloopt. Teveel GFT in het restafval leidt tot veel lagere rendementen. Slecht gescheiden GFT (wat ook een risico van nascheiding is, omdat inwoners denken dat het GFT of OPK dan ook wel bij het restafval kan) kan dan leiden tot flink hogere kosten.

Ook de kwaliteit van GFT heeft nu onze aandacht en inzet nodig. Afkeur van Woudenbergs GFT-afval heeft nog niet plaatsgevonden. Maar landelijk is de vervuiling van GFT-afval vanaf 2000 t/m 2019 toegenomen van 1% naar 4% (bron: VANG-handboek "Regie op kwaliteit GFT"). Hierdoor kan er minder hoogwaardige compost worden gemaakt, wordt de afzet van compost steeds moeilijker, wordt meer residu verbrand of gestort en minder CO2 bespaard en worden de verwerkingskosten hoger. Door zogenaamde voorlopers is voorafgaande aan de lediging middels visuele controle bepaald bij welk percentage aangeboden Woudenbergse GFT-minicontainers de bovenkant van het GFT (zijnde het deel dat visueel is bekeken) vervuild is. In fase 1 van Hoevelaar is dit 35% en in de rest van Woudenberg is dit 15%. Deze percentages zijn dus niet via sorteeranalyses bepaald, maar ze geven wel een duidelijke indicatie van de vervuiling.

De gemeente dient, naast de beschreven inzet voor de geplande prioriteiten (zie geplande maatregelen onder hoofdstuk 5) ook altijd inzet te plegen op diverse andere structurele of eenmalige activiteiten. Deze activiteiten zijn onder andere (en niet uitputtend):

- Afhandelen van meldingen en verzoeken van inwoners
- Adviseren voor ambtelijke en bestuurlijke AVU-overleggen
- Adviseren voor ambtelijke en bestuurlijke ROVA-overleggen
- Afstemmen met collega-gemeenten
- Bijwonen van kennissessies en diverse interne en externe bijeenkomsten
- Bijdragen aan de P&C cyclus van de gemeente
- Adviseren over de inzameling bij nieuwbouw en herinrichting

- Behandelen van diverse "invliegers", zoals er in 2023 waren de lachgas-problematiek, het tekort aan verbrandingscapaciteit als gevolg van de brand bij de verwerker in Rotterdam, het begeleiden van de procedurele wijziging van GR AVU, financieel-juridische kwesties en de aanvraag van eenmalige restantgelden ter bestrijding van zwerfvuil.

4. Evaluatie: waar staat de gemeente afgezet tegen de beleidsdoelstellingen

Geconstateerd wordt dat de personele capaciteit voor afvalbeleid onvoldoende is om meer op afvalpreventie in te zetten. Daarom hebben wij gereorganiseerd en afvalbeleid ondergebracht bij duurzaamheid, waar ook circulaire economie is ondergebracht. Hiermee komt meer personele capaciteit beschikbaar om te werken aan afvalpreventie. Afvalpreventie vraagt namelijk gedragsverandering van alle betrokkenen en dat vergt een lange adem. De gemeente is voor verdergaande afvalpreventie veelal afhankelijk van Europees en rijksbeleid. Binnen dat rijksbeleid kan de toename aan producenten-verantwoordelijkheden wellicht wel zorgen voor verdere afvalpreventie.

Jaarlijks rapporteert onze afvalinzamelaar ROVA de belangrijkste resultaten in de grondstoffenmonitor. De grondstoffenmonitor 2022 van ROVA is bijgevoegd (bijlage 2). De belangrijkste conclusies zijn:

- ✓ Het restafvalaanbod is na de invoering van diftar in 2016 al enkele jaren stabiel rond 70 kilo per inwoner. In 2022 was het restafvalaanbod 71 kilo per inwoner. Hiermee voldoet de gemeente ruimschoots aan de landelijke VANG-doelstelling van 100 kilo per inwoner in 2020. In het herijkte uitvoeringsprogramma VANG (2021-2025) is geen streefgetal voor het aanbod huishoudelijk restafval in kilo per inwoner meer opgenomen.
- ✓ Het scheidingspercentage is na de invoering van diftar in 2016 ook al enkele jaren stabiel rond 80%. In 2022 was het scheidingspercentage 81%. Hiermee voldoet de gemeente ruimschoots aan de landelijke VANG-doelstelling van 75% in 2020. In het herijkte uitvoeringsprogramma VANG (2021-2025) hanteert men voor 2025 de in de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen gestelde doelstelling van 55% recycling en voor 2030 60% recycling. In dit herijkte uitvoeringsprogramma VANG wordt aangegeven dat als de inzet van gemeenten hetzelfde is als de afgelopen jaren én de andere ketenspelers in de afzonderlijke ketens hun verantwoordelijkheden nemen de inzamelde stromen te recyclen, de in de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen gestelde doelstellingen voor het aandeel huishoudelijk afval binnen bereik zijn.
- ✓ De afvalstoffenheffing is in 2022 in vergelijking met het gemiddelde van de ROVA-gemeenten hoger door onder andere hogere AVU-verwerkingstarieven voor (grof) huishoudelijk restafval. Maar door de afvalstoffenheffing naar 2023 en 2024 niet c.q. nauwelijks te verhogen, loopt de gemeente inmiddels mogelijk beter in de pas. AVU bereidt een nieuwe aanbesteding van de verwerking van (grof) huishoudelijk afval voor, waardoor per 1 januari 2027 (ingangdatum nieuwe contract) mogelijk lagere verwerkingstarieven gaan gelden.
- ✓ De indicatoren die een maat zijn voor de service geven geen aanleiding tot grote wijzigingen.
- ✓ In deze grondstoffenmonitor wordt verder aangegeven dat de afkeur van PMD in 2022 2,4% is. Mede vanwege landelijk aangescherpte acceptatieregels is de afkeur in 2023 behoorlijk toegenomen. De afkeur was in de eerste drie kwartalen van 2023 63,23 ton, ofwel 15%. Hiermee heeft de gemeente 63 ton x € 245 inzamelvergoeding = € 15.500 inzamelvergoeding als inkomsten misgelopen en 63 ton x € 142 verwerkingskosten = € 9.000 verwerkingskosten moeten betalen. Over deze 3 kwartalen is dat een nadeel van € 24.500 en (na extrapolatie) op jaarbasis (bij dezelfde acceptatie-aanpak) € 32.750. Omdat de inzamelvergoeding in 2024 wordt verhoogd, wordt het financiële nadeel in 2024 groter. ROVA heeft aangegeven dat ingeval van gemeentelijke maatregelen tot terugdringing van de afkeur, echter geen sprake zal zijn van minder-kosten ten opzichte van het huidige niveau, maar dat sprake zal zijn van minder meerkosten.

5. Planning uitvoering 2024-2025

Voor de komende periode is kwaliteit van grondstoffen dus het belangrijkste speerpunt. Maar er wordt ook ingezet op afvalpreventie, verbetering van de inzameling van bedrijfsafval, verbetering van de inzameling van grofvuil-stromen, vermindering van zwerfvuil en bewustwording. Voor de periode 2024-2025 zijn de volgende maatregelen gepland, welke in bijlage 3 kort zijn omschreven:

- Maatregel 1: Verbeteren afvalstoffenverordening
- Maatregel 2: Aanpak PMD-kwaliteit incl. monitoren GFT-kwaliteit
- Maatregel 3: Communicatiecampagne preventie, scheiden/hergebruik en volle container aan de straat
- Maatregel 4: Onderzoek naar uniformering aanpak hoogbouw GFT, PMD en OPK
- Maatregel 5: Onderzoek ja-sticker reclaimedrukwerk
- Maatregel 6: Verbetering inzameling bedrijfsafval
- Maatregel 7: Verbetering milieubrenghstation
- Maatregel 8: Aanpak zwerfafval
- Maatregel 9: Project gericht op schoolgaande jeugd en achterban
- Maatregel 10: Verbeteren informatievoorziening via gemeente en ROVA
- Maatregel 11: Inrichting afvalinzameling fase 2 nieuwbouwwijk Hoevelaar

Hieronder is de planning voor 2024 en 2025 per kwartaal uitgewerkt:

Blokkenplanning Maatregelen en Activiteiten 2024 en 2025		2024				2025			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1	Verbetering afvalstoffenverordening								
2	Aanpak PMD-kwaliteit incl. monitoren GFT-kwaliteit								
3	Communicatiecampagne preventie, scheiden/hergebruik en volle container aan de straat.								
4	Onderzoek naar uniformering aanpak hoogbouw								
5	Onderzoek naar invoering ja-sticker reclaimedrukwerk								
6	Verbetering inzameling bedrijfsafval								
7	Verbetering milieubrenghstation								
8	Aanpak zwerfafval								
9	Project gericht op schoolgaande jeugd en achterban								
10	Verbeteren informatievoorziening via gemeente en ROVA								
11	Inrichting afvalinzameling fase 2 nieuwbouwwijk Hoevelaar								
12	Aanpassing afvalinzameling fase 1 nieuwbouwwijk Hoevelaar								

Voor afvalpreventie en circulariteit wordt mede verwezen naar het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2024-2025, dat in voorbereiding is.

6. Benodigd budget

Sommige maatregelen vragen geen financiering, maar enkel personele inzet. De verwachting is dat de maatregelen 2 en 3 in 2024 uit het regulier beschikbare afvalbeleidsbudget van € 20.000 betaald kunnen worden. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat Nedvang/RKN aanvullend € 15.000 als cofinanciering inbrengt ter verbetering van de PMD-kwaliteit.

Voor andere maatregelen dient eerst inventarisatie en/of vooronderzoek uitgevoerd te worden, voordat een voorstel in procedure kan worden gebracht. De verwachting is dat voor enkele maatregelen aanvullende middelen nodig zijn. Deze aanvullende middelen worden op de gebruikelijke wijze via een financiële tussenrapportage meegenomen of middels een separaat raadsvoorstel gevraagd.

7. Evaluatie en opstellen nieuw beleid voor raadsperiode 2026-2030

Voorafgaande aan de raadsverkiezingen van maart 2026 informeren wij de raad over de in 2024 en 2025 gerealiseerde uitvoering. De nieuwe gemeenteraad kan deze input dan betrekken bij de herijking van het beleid, dat in het begin van de nieuwe raadsperiode (2026-2030) voorzien is.

BIJLAGE 1: Terugblik op uitvoering verlengde periode 2021 t/m 2023

Maatregel 1: Gedragsbeïnvloeding door middel van communicatie en informatie

Doelstelling: Burgers bewust maken van het belang van afvalscheiding

Realisatie:

Vanwege Corona konden in 2021 geplande acties zoals de Groentour, het Afvalscheidingsspel en de Grondstoffenspeurtocht voor kinderen niet uitgevoerd worden. Ze zijn doorgeschoven en later, vanwege andere prioriteiten, niet meer opgepakt.

Zoals aangegeven in de raadsinformatiebrief bij de ingekomen stukken voor de raad van 21 december 2023, zijn vanaf de tweede helft van 2023 diverse preventiecampagnes gevoerd c.q. gepland:

- De "Alles behalve PMD" campagne, gericht op een duurzamere keuze dan een wegwerkverpakking.
- De "Stof tot nadenken" campagne, gericht op duurzamere aankoop van textiel.
- De "Pieken doe je zo" campagne, gericht op duurzaam inpakken van cadeaus voor de feestdagen.
- De "Lekker Broekie" campagne ter promotie van de wasbare (zwem)luier.

Maatregel 2: Inzet afvalcoaching

Doelstelling: Inwoners motiveren, assisteren en informeren over nut en noodzaak van meer en beter scheiden van afval.

Realisatie:

Samen met SDW is het initiatief genomen om te komen tot buurtcoaches, die goed "afvalgedrag" kunnen stimuleren. Het bleek op dat moment echter moeilijk om vrijwilligers te werven. Van augustus 2020 t/m februari 2021 is het "Terugwinnaar-project" uitgevoerd. Voorlopers controleerden steekproefsgewijs de inhoud van PMD-minicontainers, waarbij vervuilde minicontainers in eerste instantie niet werden gelegeerd. Door de instructie op de hangkaart op te volgen, konden de minicontainers alsnog gelegeerd worden. Met dit project verbeterde de PMD-kwaliteit aanzienlijk. Helaas was er geen budget om structureel een vervolg te geven.

Maatregel 3: Invoeren voorzieningen bij appartementencomplexen voor GFT-inzameling

Doelstelling: Alle inwoners van Woudenberg faciliteren om GF(T) gescheiden te kunnen aanbieden

Realisatie:

Een deel van de hoogbouw beschikt niet over een inzamelmiddel voor GFT, zodat de bewoners GFT niet gescheiden kunnen afvoeren. Ook beschikt een deel van de hoogbouw over gedeelde minicontainers, hetgeen niet altijd optimaal is. Via deze maatregel zou geïnventariseerd worden bij welke adressen dit aan de orde is. Vervolgens zou een verbetervoorstel worden ingediend. Uitvoering van deze maatregel vraagt veel personele inzet en uitvoering van het verbetervoorstel vraagt extra financiële middelen. De maatregel is niet uitgevoerd.

Maatregel 4: Verminderen van de hoeveelheid luiers bij het restafval door preventie

Doelstelling: De hoeveelheid luiers in het restafval te verminderen door communiceren over en stimuleren van wasbare luiers en het bieden van maatwerk richting specifieke gebruikers van incontinentiemateriaal

Realisatie:

In de zomer van 2023 is de gemeente de "Lekker Broekie" campagne gestart, ter promotie van de wasbare (zwem)luier. Aan ouders van pasgeborenen wordt een gratis zwemluier aangeboden.

Ons expertisecentrum Cirkelwaarde volgt de duurzame verwerking van gescheiden ingezamelde luiers op de voet. Cirkelwaarde blijft echter vooralsnog adviseren gescheiden luiersinzameling nog niet te faciliteren, omdat de verwerkingscapaciteit beperkt is en de verwerking structureel onvoldoende duurzaam is. Vanuit AVU-gebied blijven wel 5 andere gemeenten deelnemen aan de pilot tot gescheiden luiersinzameling en -verwerking, zodat Cirkelwaarde de voortgang kan volgen. Verder wordt vanaf 2023 onderzoek gedaan naar de invoering van Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid (UPV) voor luiersafval en incontinentiemateriaal. Volgens de laatste informatie gaan producenten mogelijk vanaf 2026 verantwoordelijk zijn voor gescheiden verwerking en inzameling. Hoe dat wordt vormgegeven en wat de gemeentelijke taak hierin wordt, zal later duidelijk worden. Sommige inwoners hebben om medische redenen incontinentiemateriaal. De hoeveelheid is dan niet terug te brengen. Om de kosten van hun extra restafval te dekken, biedt de gemeente hen gedeeltelijke vrijstelling van de afvalstoffenheffing (middels betaling van maximaal 7 ledigingen van de restafvalcontainer of maximaal 28 ledigingen via een ondergrondse container). Daartoe kan via een formulier op de website een verzoek bij de Belastingssamenwerking met Veenendaal ingediend te worden.

Maatregel 5: Herijking afspraken papierinzameling

Doelstelling: Verhogen van het inzamelresultaat van oud papier

Realisatie:

Per 1 oktober 2023 is de inzameling met achterladers van Wolfswinkel met vrijwilligers (als belader) beëindigd. Vanaf dat moment verzorgt ROVA met zijladers zonder vrijwilligers de inzameling. De gemeenteraad heeft eind november 2023 ingestemd met de afbouwregeling voor de vrijwilligers.

Er is geen invulling gegeven aan het actiepoint om het papieraanbod te doen toenemen. Toen er nog met vrijwilligers werd samengewerkt, zou een dergelijk actiepoint hun geldelijke bijdrage doen stijgen. Daarvan is nu geen sprake meer. Het actiepoint gaat ook in tegen het beleid om eerst afvalpreventie te stimuleren.

Maatregel 6: Verbeteren service brengvoorziening grof huishoudelijk afval

Doelstelling: Verhogen van de tevredenheid van inwoners m.b.t. brengvoorzieningen grof huishoudelijk afval en het vergroten van bewustzijn van de waarde van goed afval scheiden

Realisatie:

Aan deze maatregel is in de periode 2021-2023 deels invulling gegeven door eigen onderzoek van Team Afvalbeleid. Hieruit is gebleken dat de milieustraat voor een gemeente van deze omvang redelijk naar behoren is. Volgens informatie zijn er weinig tot geen files bij de toerit, wordt het bezoek door een slagboom gedoseerd toegelaten, zijn er afzonderlijke routes voor gratis respectievelijk te betalen afvalstromen en helpen de beheerders om moeilijk handelbare afvalstromen in de containers te deponeren. De milieustraat ziet er ordelijk uit. In 2023 is voorbereid om in 2024 voor matrassen een nul-tarief te gaan hanteren en is voorbereid om vanaf het zomerseizoen 2024 opblaasbaar plastic speelgoed gescheiden in te kunnen zamelen. Ook worden vanaf medio 2023 weer lachgascilinders geaccepteerd om calamiteiten in inzamelvoertuigen en/of bij verwerkers te voorkomen. Verder komt de maatregel terug in het Uitvoeringsplan 2024-2025.

Maatregel 7: Herziening afvalstoffenverordening

Doelstelling: Het bieden van het juiste juridische kader om te kunnen anticiperen op de ontwikkelingen op het gebied van afval en grondstoffen

Realisatie:

De afvalstoffenverordening is herzien middels vaststelling van de "Afvalstoffenverordening Gemeente Woudenberg 2023" door de raad op 24 november 2022. Deze nieuwe verordening is op 1 januari 2023 van kracht geworden. Het laatste VNG-model heeft hiervoor als leidraad gefungeerd en hiermee anticipeerde de gemeente op het van kracht worden van de Omgevingswet.

BIJLAGE 3: Omschrijving maatregelen 2024 en 2025

Maatregel 1: Aanpassing afvalstoffenverordening

Doelstelling: Burgers kunnen aanspreken op afwijkend gedrag en invoering ja-sticker reclaimedrukwerk

Voornemen:

Aanpassing van de afvalstoffenverordening is nodig om invulling te kunnen geven aan de maatregelen 2 en 5 (zie verder). Geconstateerd is namelijk dat het nu niet mogelijk is om op basis van de geldende afvalstoffenverordening huishoudens aan te spreken op afwijkend gedrag (zoals het niet aanbieden van restafval of het aanbieden van vervuild PMD en GFT). Bepalingen over gegevensgebruik en privacy dienen vastgelegd te worden. Ook is het nodig om de afvalstoffenverordening aan te passen voor de invoering van de ja-sticker voor reclaimedrukwerk.

Maatregel 2: Aanpak PMD-kwaliteit incl. monitoren GFT-kwaliteit

Doelstelling: Starten met en structureel treffen van maatregelen om vervuiling in het aangeboden PMD van mini-containers te verminderen en de vervuiling van GFT in minicontainers te monitoren en via communicatie te verbeteren.

Voornemen:

Uit sorteeranlyses is gebleken dat de PMD-kwaliteit verbetering behoeft. Nu de acceptatie strenger wordt, ontstaat afkeur, welke minder-opbrengsten en meer-kosten met zich meebrengt. Ook wordt een deel van het gescheiden ingezamelde PMD nu als restafval verbrand. Om hierin verbetering te brengen, wordt in 2024 een verbeterproject gedaan, welke structureel vervolg krijgt in de daarop volgende jaren. Afkeur van GFT is nog niet aan de orde, maar uit monitoring door voorlopers blijkt dat van alle bij de laagbouw aangeboden gft-containers 15% flink vervuild is. Afkeur vindt nog niet plaats, maar aandacht voor de problematiek is noodzakelijk. Via communicatie wordt getracht de kwaliteit van het GFT in minicontainers te verbeteren.

Maatregel 3: Communicatiecampagne preventie, scheiden/hergebruik en volle container aan de straat

Doelstelling: Huishoudens stimuleren tot afvalpreventie en nog beter scheiden in schone grondstoffen teneinde minder vaak de restafvalcontainer aan te bieden

Voornemen:

Deze maatregel vloeit voort uit de beantwoording van raadsvragen. De campagne wordt ook gericht op de kwaliteit van grondstoffen.

Maatregel 4: Onderzoek naar en uniformering van aanpak hoogbouw GFT, PMD en OPK

Doelstelling: Inzamelvoorzieningen beschikbaar stellen als ze ontbreken en de inzamelvoorzieningen uniformeren en verbeteren teneinde tot nog betere scheiding in zuivere grondstoffen te komen.

Voornemen:

Deze maatregel ligt in het verlengde van maatregel 3 uit het eerdere Uitwerkingsplan 2021-2022. Die maatregel was gericht op ontbrekende voorzieningen voor de GFT-inzameling bij de hoogbouw. Niet uitgesloten kan worden dat dat ook voor PMD en OPK aan de orde is. Voor de 3 betreffende afvalstromen geldt dat er bij de hoogbouw in Woudenberg verschillend maatwerk is, hetgeen het gescheiden aanbieden kan bemoeilijken. Het project heeft als doelstelling om te voorzien in voorzieningen voor GFT, PMD en OPK als sprake is van het ontbreken daarvan als ook het waar mogelijk uniformeren en verbeteren van de voorzieningen. Aanvullende communicatie richting de doelgroep dient te stimuleren tot betere scheiding in zuivere grondstoffen.

Maatregel 5: Onderzoek naar invoering ja-sticker reclaimedrukwerk

Doelstelling: Het aanbod aan oud papier te verlagen.

Voornemen:

Deze preventiemaatregel wordt in goed overleg met de branche en winkeliers uitgewerkt. Bij diverse andere gemeenten, waaronder Amersfoort en Zwolle, werd de ja-sticker voor reclaimedrukwerk al eerder ingevoerd.

Maatregel 6: Verbetering inzameling bedrijfsafval

Doelstelling: Meer gescheiden inzameling en afvoer van bedrijfsafval

Voornemen:

Ondernemers in het centrum van Woudenberg kunnen hun bedrijfsafval moeilijk (gescheiden) laten inzamelen. Er is weinig ruimte voor containers en er is minder (betaalbaar) aanbod aan gescheiden inzamelingen. Ook zijn ondernemers niet altijd op de hoogte van de opties, die er wel zijn. Het beleidsveld afval gaat in gesprek met

het beleidsveld Ruimtelijke Ordening en met ROVA om na te gaan wat de gemeente Woudenberg hierin kan betekenen.

Maatregel 7: Verbetering milieubrengstation

Doelstelling: Afvalpreventie, verdergaande scheiding in grondstoffen en verbetering van de service

Voornemen:

Het beleidsveld afval levert input ten behoeve van het onderzoek naar eventuele verplaatsing van de milieustraat. Als dat aan de orde komt, dient een volwaardige en nog betere voorziening op die nieuwe en voor inwoners goed bereikbare nieuwe locatie terug te komen. Verbetering van de inzameling van kringloopgoederen teneinde grofvuil-stromen te voorkomen is hierin een speerpunt.

Uit de grondstoffenmonitor van ROVA blijkt nog een aanzienlijk deel grofvuil in het restafval. Hierbij zitten mogelijk ook herbruikbare grofvuil-fracties (zoals hout). Om verbetering te brengen wordt met ROVA onderzocht of en zo ja, welke acties ten aanzien van de milieustraat ondernomen kunnen worden. De tariefstelling en de openstelling hebben hierbij speciale aandacht. Vanaf 2024 kunnen matrassen al gratis gebracht worden.

De zogenaamde GRIP-wagen is een alternatief dat ROVA biedt voor kleinere grofvuil-fracties. Dit is een wagen bij welke deze kleinere grofvuil-fracties kosteloos ingeleverd kunnen worden. Deze ROVA-wagen wordt momenteel bijvoorbeeld in Dalfsen, Zwolle en Hattem ingezet. Naast een directe verbetering van de service vervult de aanwezigheid van deze GRIP-wagen (met acceptant) ook een educatief element. Een eventueel besluit tot inzet van de GRIP-wagen maakt onderdeel uit van de analyse tot verbetering van de milieustraat.

Nieuwe huishoudens ontvangen één toegangspas tot de milieustraat van de gemeente. Deze toegangspassen voor de milieustraat zijn door de gemeente aangeschaft voor de toetreding tot ROVA en voor de invoering van Diftar. De passen zijn af te halen op het gemeentehuis en er is nog een heel beperkte voorraad van de passen beschikbaar. Gebleken is dat er meerdere versies van deze passen in omloop zijn. Bovendien bevatten de passen verouderde informatie, die niet overeenkomt met de geldende regels na invoering van Diftar. De passen worden bovendien niet op adres geregistreerd. In de praktijk blijken die toegangspassen niet (meer) de functie te hebben om geregistreerd en gecontroleerd toegang te verlenen tot de milieustraat. Onderzocht moet worden wat de effecten (en kosten) zijn van de overgang naar een stortpas van ROVA. Daarbij kan ook meegenomen worden of het mogelijk is of de pas bijvoorbeeld zowel toegang tot de milieustraat als tot ondergrondse containers (voor bewoners van hoogbouw) kan geven. De kosten van nieuwe software in de slagbomen (indien nodig) zijn ook een aandachtspunt.

De gemeente is voorbereid om vanaf het zomerseizoen 2024 opblaasbaar plastic speelgoed gescheiden in te kunnen zamelen, als AVU en ROVA dat faciliteren.

Maatregel 8: Aanpak zwerfafval

Doelstelling: Bewustwording, gedragsverandering en minder zwerfafval

Voornemen:

De zwerfafval-aanpak via ROVA – bestaande uit instandhouding en uitbreiding van een groep vrijwilligers die zwerfafval opruimen, via (landelijke of lokale) acties - is eind 2022 stopgezet, omdat de landelijke zwerfafvalsubsidie verviel. Nu zijn eenmalig beschikbare middelen aangevraagd om deze aanpak in 2024 weer uit te voeren, aangevuld met lessen op school en aankoop van voorzieningen. Het plan is om deze aanpak vanaf 2025 weer structureel te maken via een voorstel gebruikmakend van de nieuwe SUP- en prullenbakken-vergoeding.

Maatregel 9: Project gericht op schoolgaande jeugd en achterban

Doelstelling: Bewustwording, gedragsverandering, afvalpreventie en goed scheiden in zuivere grondstoffen

Voornemen:

Scholen en gemeenten zijn enthousiast bij de uitvoering van projecten door Race Against Waste. Leerlingen nemen het tijdens zo'n project tegen elkaar op om zoveel mogelijk grondstoffen (zoals e-waste of textiel) in te zamelen. Gezinnen en de buurt worden daarbij betrokken en raken hierdoor ook enthousiast. De winnende groep ontvangt een prijs. Voorgesteld wordt budget op te nemen in de begroting 2025 om als pilot een project in Woudenberg te doen. Vanwege de verwachte hoogte van de kosten volstaat naar verwachting een enkelvoudige offerteaanvraag.

Maatregel 10: Verbeteren informatievoorziening via gemeente en ROVA

Doelstelling: Bewustwording en gedragsverandering door betere informatievoorziening

Voornemen:

De meest relevante informatie is via de gemeentelijke website en de website en afvalkalender van ROVA beschikbaar. Maar afval staat bijvoorbeeld niet op de homepage van de gemeentelijke website en afval-informatie staat gefragmenteerd op verschillende plaatsen. Ook dient de afstemming met de informatiekanalen van ROVA verbeterd te worden.

Maatregel 11: Inrichting afvalinzameling fase 2 nieuwbouwwijk Hoevelaar

Doelstelling: Betere kwaliteit PMD en GFT

Voornemen:

Teneinde de kwaliteit van de grondstoffen PMD en GFT te verbeteren en om beter in de pas te lopen met het grondstoffenbeleidsplan worden bij de laagbouw in fase 2 van Hoevelaar PMD en GFT als ook het restafval met minicontainers aan huis ingezameld. Bij de twee hoogbouw-complexen wordt wel met ondergrondse verzamelcontainers ingezameld. Daadwerkelijke inrichting geschiedt vanaf de tweede helft van 2024.

Maatregel 12: Aanpassing afvalinzameling fase 1 nieuwbouwwijk Hoevelaar

Doelstelling: Betere kwaliteit PMD en GFT

Voornemen:

Teneinde de kwaliteit van de grondstoffen PMD en GFT te verbeteren en om beter in de pas te lopen met het grondstoffenbeleidsplan wordt de inzamelwijze bij de laagbouw in fase 1 van Hoevelaar gewijzigd. De laagbouw wordt van de ondergrondse verzamelcontainers afgekoppeld en gaat PMD, GFT, OPK en restafval ook met minicontainer aan huis inzamelen.